

9-åringar på låst institution

Statens Institutionsstyrelse, SiS, har idag stora problem att räkna till. Nu föreslås de få ansvar för unga under 18 år som häktas misstänkta för brott.

Text: Anna Fredriksson | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 4 2016

Kent Ehliasson, generaldirektör för Statens Institutionsstyrelse, SiS, ni får ta emot allt fler ensamkommande, hur klarar ni det?

– För tre år sedan räknade vi 10–20 ensamkommande ungdomar. 2015 hade vi 230. En så snabb ökning har varit nästan omöjligt att hantera. Vi har utökat med ungefär 100 platser och har nu 700 platser. Vi hyr två anstalter av Kriminalvården; Berga i Helsingborg och Gamla Håga i Södertälje. Det är bara deras lokaler och rättspsyk som klarar våra krav. Trots det har vi svårt att anvisa plats omedelbart för alla ungdomar. Vi håller på att bygga nya lokaler men tyvärr tar det tre år.

Varför placerar socialtjänsten ensamkommande ungdomar hos er?

– De har ofta försökt med hvb-hem och placeringar på frivillig väg, när det inte fungerar blir det ett beslut om tvång enligt LVU som sista alternativ. Då ska det handla om kriminalitet, missbruk, eller nedbrytande beteende. Våld finns ofta med. Om någon är dömd för brott är det LSU som gäller och där har vi 60 platser. Även i den gruppen finns det en ökning av ensamkommande. De kommer från olika håll men det finns en överrepresentation av nordafrikanska gatubarn. Det är en speciell grupp eftersom en del av dem inte vill ha med socialtjänsten att göra.

Ni har väldigt unga placerade hos er?

– Det finns ingen nedre gräns för när man kan placeras på låst institution, det är socialtjänsten och förvaltningsrätten som bestämmer. Just nu finns det 9-, 10-, 11-och 12-åringar. Och

det är inte bara ensamkommande. Men genomsnittsåldern är 16 år. Det känns tyvärr som ett misslyckande från samhällets alla aktörer att de här väldigt unga kommer till oss. De ska vara så kort tid här som möjligt och sedan flytta till hemmaplan.

Metodutveckling, vem står för den när det gäller arbetet med ensamkommande?

– Det finns en stor kunskapsbrist kring gruppen, ingen håller i det. Utvecklingen har skett på så kort tid. Vi utgår från problem som kriminalitet, trauma och skolproblem och jobbar därifrån. Den kulturella kompetensen håller vi på att bygga upp. Vi ska också hitta rätt med språkkompetens.

Ni har varit tvungna att sänka era interna rekryteringskrav?

– Vi har brist på arbetskraft och ska samtidigt utöka. Hvb-branschen växte otroligt när det kom 36 000 ensamkommande förra året. Även Migrationsverkets expansion har lett till ökad efterfrågan. Vi har svårt att konkurrera med till exempel lön. Det har skapat en jättesvår situation. Under en begränsad tid har vi sänkt våra interna krav på vem vi anställer. Vi eftersträvar självklart tvåårig eftergymnasial utbildning och vi anställer efter lämplighet. Alla nya ska ha en kompetensutvecklingsplan. Det är ett väldigt allvarligt läge för oss.

Men samtidigt säger 86 procent av ungdomarna att de känner sig trygga hos oss. Och då talar vi om tvångsvård. 78 procent har känt sig delaktiga i sin egen planering. A och O är att skapa goda relationer. Det kan man göra oavsett utbildning. Hot och våld måste du lära dig hantera praktiskt och färdighetsträna för att kunna möta våldsamma situationer.

Nu föreslår Häktesutredningen att ni ska ta över ansvaret för unga häktade mellan 15 och 18, klarar ni det?

– SiS är bra på ungdomsvård och kan erbjuda en mer hemlik miljö och ordnad skolgång. Men det innebär samtidigt betydande utmaningar för oss eftersom det är en mycket speciell lagstiftning. Det kommer att ställa helt andra krav på oss till exempel när det gäller nya lokaler och tillämpning av

andra befogenheter.

Anna Fredriksson